

Utvärdering av musikutbildningar på grundläggande nivå vid Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Härmed överlämnar vi vårt preliminära utlåtande över utbildningsprogrammen "Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning klassisk musik" (K1KLA) och "Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning kyrkomusik" (K1KYR).

15. mars 2024

- Keld Hosbond, ordförande
- Ragnhild Sandberg-Jurström
- Vivianne Sydnes

Sammanfattning

Vår samlade bedömning av de två utbildningarna (KLA och KYR Kandidat) är att de överlag fungerar bra. Lärarna är kvalificerade och studenterna är överlag nöjda med undervisningen. Det finns också en välbeskriven systematik i kvalitetssäkringen av utbildningarna och speciellt på KYR uttrycker studenterna en god studiemiljö med möjlighet att påverka studiemiljön och där det är fokus på den enskilda studentens utveckling.

Det finns dock förbättringspotential, särskilt när det gäller de fysiska ramarna, lärarnas arbetsmiljö och undervisningens närhet till praktiken (särskilt KYR), ramarna för självständigt arbete och framför allt, för KLA, känslan av att det finns ett fokus på den enskilda studentens progression. Vidare finns det en viss godtycklighet i lärarnas användning av Canvas.

Utlåtandets disposition

Utlåtandet inleds med en översikt över det material, i form av skriftliga dokument och samtal, som ligger till grund för våra observationer. Därefter är det för vart och ett av programmen disponerat efter de åtta kriterier som enligt beskrivningen av uppdraget i det grundläggande dokumentet för utvärderingen ("Läsanvisning") är det som bedömargruppen i första hand ska beakta i sitt arbete. Utlåtandet innehåller även programspecifika observationer av sådant som inte självklart faller in under de åtta kriterierna samt kommentarer av mer generell natur. Avslutningsvis formuleras kortfattat ett antal rekommendationer.

Material och förutsättningar

Till grund för vårt utlåtande ligger dels en omfattande skriftlig dokumentation, dels samtal med personer verksamma inom programmet.

Den skriftliga dokumentation som finns tillgänglig för oss omfattar ledningsdokument, utbildningar och kursplaner. Vidare finns även dokumentation av arbetet med utveckling av programmen samt önskemål och rekommendationer för ändringar i studieplaner, kursplaner och kursguider. Det finns kommentarer och rekommendationer från studenter och alumner samt listor med information om lärare. Det har också funnits tillgång till många specifika kurser i Canvas och andra onlineresurser. Dock finns det endast ett fåtal exempel på klingande material i form av examinationer. Inga exempel på skriftligt examinerade uppgifter har varit tillgängliga.

Bedömningskommittén har haft ett antal möten online, dels med chefer och andra representanter från institutionen på HSM, dels internt i bedömningskommittén. Vidare har bedömningskommittén haft möten på plats på HSM, såväl med institutionsledning som med programledare, lärare och studenter.

Följande möten har hållits:

- inledande möten med Tobias Pettersson, utbildningsledare på Konstnärliga fakulteten
- 4 dec 2023: Planeringsmöte med Tobias Petterson och Tilman Skowroneck och Christina Ekström (programansvariga för de två programmen)
- en serie onlinemöten i bedömningskommittén: 23 december, 24 januari och 14 mars

5 och 6 februari 2024: Möten på plats på HSM med:

- programlansvariga Christina Ekström och Tilman Skowroneck samt Daniel Stighäll, enhetschef
- studerande vid KYR kandidat: Stina Andersson, Felicia Glimmergård, Ebba Malgeryd, Veronika Wählberg
- lärare vid KYR kandidat: lektor Joel Speerstra, adjunkt Lina Lindkvist, adjunkt Birgitta Mannerström-Molin)
- studerande vid KLA kandidat: Frøydis Olhans (violin), Oscar Väpnare (perkussion), Ingebjørg Kaalas (trumpet) och Diana Jashar (tvärflöjt)
- lärare vid KLA kandidat: lektor Jan Alm, kontrabas; lektor Tobias Granmo, violin; kammarmusikansvarig, David Glänneskog, orkesterkoordinator; lektor Joel Eriksson, musikteori och lektor Tilman Skowroneck, handledare för självständiga arbeten
- institutionsledningen: Jesper Lundgren, prefekt; Eva Niste, utvecklingsledare; Christina Ekström; Tilman Skowroneck; Daniel Stighäll; Maria Bania, ämnesföreträdare, prodekan, Mathias Aderby, teknisk chef och Anders Hultqvist, viceprefekt forskning

Gruppens bedömningar utifrån givna kriterier: Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning klassisk musik (K1KLA)

1: att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Bedömning:

Alla lärandemål i programmets kurser motsvarar på ett rimligt sätt högskoleförordningens examensmål. Kursmål och examineringar bör dock ses över och förtydligas. Progressionen i kurserna är för det mesta tillfredsställande, men bör ses över för att få en tydligare progression och integrering mellan kurserna. Det är svårt, till och med omöjligt, att uttala sig om studenters faktiska studieresultat i huvudinstrument-, ensemble- och kontextualiseringskurserna, då varken skriftliga eller klingande examinationer finns tillgängliga. Bedömningsgruppen kan bara uttala sig om de förutsättningar som ges för studenterna att nå godkända studieresultat i dessa kurser. I kursen självständigt arbete finns dock flera arbeten tillgängliga.

Kursernas och litteraturens/motsvarande innehåll i relation till lärande/examensmålen

Det material bedömggruppen har fått ta del av för att utvärdera utbildningen utifrån det första kriteriet består av utbildningsplan, kursplaner, kursguider, scheman och kursutvärderingar. Alla kurser i utbildningen uppvisar rimliga och förhållandevis relevant formulerade mål med tanke på högskoleförordningens examensmål, och därmed studentens möjlighet att bygga upp en bra grund för att bli en god musiker. Kursernas mål är också överensstämmande med kursernas innehållsbeskrivningar. Förutom åtta examinerade självständiga arbeten finns inga examinerade skriftliga arbetsuppgifter att ta del av, inte heller några mediafiler med terminsuppspelningar eller examenskonsert, vilket gör det omöjligt att bedöma huruvida studenternas faktiska studieresultat motsvarar lärande- och examensmålen eller inte. Såväl mål som innehåll visar endast vilka *förutsättningar* som erbjuds för att studenten ska kunna uppnå utbildningens lärandemål, det vill säga, vi kan endast värdera vilka möjligheter som erbjuds studenten att nå godkända resultat.

Förutom de tydliga målen gällande musikerskap i *Huvudinstrumentkurserna* finns även ett mål om att visa grundläggande kunskap om konstnärligt forskningsarbete och att formulera gestaltningsmässiga frågeställningar, vilka till viss del kan förbereda studenten till det kommande självständiga arbetets frågeställningar. Positivt är även att vissa marknadsföringsmoment finns med i de två sista kurserna, vilket kan ge studenterna förutsättningar att lansera sig som frilansande musiker. En svaghet är att kursmålen om forskningsarbete och gestaltningsmässiga frågeställningar inte är förankrade i beskrivningen av kursernas innehåll och i uppdelningen av delkurser. Inte heller förtydligas hur dessa kursmål ska examineras. En ytterligare svaghet är de vaga beskrivningarna av vad studenten skall kunna gällande färdigheter och förmågor i sitt musicerande. I KLA101, KLA102 och KLA105 ska studenten enligt kursmålen kunna "musicera på en färdighetsnivå som innebär en utveckling i förhållande till" antingen "utbildningsstart" (KLA103) eller "kursens start" (KLA102 och KLA105). Liknande mål finns även i kurs KLA104, där det anges att studentens musicerande ska visa en signifikant utveckling jämfört med nivån i KLA103. Inte förrän i kurs 6 står det något om själva nivån för musicerandet, nämligen att studenten ska kunna "gestalta aktuell repertoar självständigt och kommunikativt på en hög konstnärlig nivå". Innan dess är det otydligt vilken färdighetsnivå som krävs för att bli godkänd i de respektive kurserna. Diskrepansen kan därför bli stor mellan de första kursernas och den sista kursens färdighetsnivå. Liknande mål och svagheter finns även i kursmålen gällande kurserna Kammarmusik, ensemble och orkester 1-4.

I kursen *självständigt arbete* används samma kursplan och kursguide till både musikerprogrammet och kyrkomusikerprogrammet (KYR125), vilket skulle kunna borga för en gemensam syn på kursens uppbyggnad, genomförande och bedömning. Kursplanens mål är relevanta för ett självständigt arbete och innehållsbeskrivningen korresponderar väl med kursmålen. Med tillhörande workshops i konsten att skriva akademiskt, en guide för citat, en instruerande kursguide, biblioteksinformation, instruktioner på mediafiler och en lathund för opponering samt även möjlighet att delta på föreläsningar om värdegrundsfrågor kan hjälpa studenten i genomförandet av arbetet. Även huvudinstrumentkursernas mål om konstnärlig forskning och gestaltningsmässiga frågeställningar ses som positiva med tanke på möjligheten att genom dessa kursmål förbereda studenterna för det självständiga arbetet. Dock har dessa moment, särskilt de gestaltningsmässiga frågeställningarna, enligt intervjuerna, inte varit tillräckliga eller ens nyttjats som förberedelse. Kursens upplägg och integrering med huvudinstrumentkurserna bör därför ses över. En annan svaghet i kursen är frånvaron av kurslitteratur som kan hjälpa studenten i dennes skrivande; ett undantag är en hänvisning till en bok på Canvas. En ytterligare svaghet är avsaknaden av en mall med instruktioner om skrivandet och exempelarbeten från tidigare studenter. Såväl mall som tidigare arbeten skulle kunna stärka studenternas möjlighet att utforma ett relevant och rimligt utfört arbete, och därmed klara av kursmålen.

De åtta självständiga arbeten som finns tillgängliga för bedömarna har skiftande omfång och kvaliteter. Antalet sidor varierar från 13 sidor till nästan 36 sidor exkl. referenser och bilagor. Däremellan varierar arbetenas längd från 19 till 26 sidor. Även innehållet i arbetena varierar, från ytterst kortfattade till mer fylliga beskrivningar av metod, process och reflektion. Inget arbete är tydligt kopplat till någon teori, trots att det nämns i vissa av kursens dokument, något som kan ses som en svaghet. Arbetet med 36 sidor visar hög kvalitet, såväl språkligt som innehållsmässigt. Metod och process beskrivs fylligt samt resultat och analys tillika diskussion är välskriven. Arbetet med det lägsta sidantalet visar däremot en betydligt sämre kvalitet med kortfattade och ofullständiga beskrivningar av metod, process och resultat. Gränsen för godkänt kan utifrån detta arbete ses som lågt ställd, vilket indikerar att det faktiska studieresultatet inte till fullo motsvarar kurs- och examensmålen. Fem av arbetena har bedömts av en disputerad examinator, medan övriga arbeten har bedömts av adjunkter. Hälften av arbetena har även handletts av en disputerad handledare, medan de andra fyra har handletts av adjunkter, något som kan ses som ganska tillfredsställande. Fördelningen av handledare och examinators skulle kunna ses över för att ytterligare säkra kvaliteten i studenternas arbeten.

Examinationsuppgifter och bedömningskriterier i relation till lärande/examensmålen

Kursplanerna i *huvudinstrumentkurserna* innehåller mellan 4 och 12 kursmål. Alla kursplaner innehåller samma beskrivning av formerna för bedömning, dvs. att det handlar om en samlad bedömning av alla redovisningar. Examinationsformerna för dessa mål anges som gestaltande och muntliga, men vad som ska gestaltas och vad som ska ske muntligt framkommer inte. Ett undantag är kursplanen för den sjätte huvudinstrumentkursen, där det framkommer att delkurs 3 ska examineras muntligt och genom skriftliga inlämningsuppgifter. Övriga examinationsformer och vad som ska examineras i dessa kurser är väldigt otydligt framställda. Kursmålet om att visa grundläggande kunskap om konstnärligt forskningsarbete examineras dock, enligt de intervjuade lärarna och studenterna, med en skriftlig inlämning, vilket alltså inte framkommer i kursplanen. Varje kursmål borde preciseras för att få en tydligare bild av vad som ska examineras och hur målet ska examineras. Detsamma gäller kurserna i Kammarmusik, ensemble och orkester 1-4.

I det *självständiga arbetets* delkurs 1, exposition, ingår introducerande seminarier som hjälper studenten att komma igång med arbetet, få förståelse för det och få möjlighet till att diskutera frågeställningar i både egna och andras arbeten, vilket ses som en styrka. Likaså ses examinationsuppgiften i denna del som positiv, då den består av en redogörelse av den valda studiens metod, material och processer samt en reflektion över en annan students inlämnade redogörelse. En svaghet är dock att relationen till den avslutande färdiga dokumentationen är

otydlig. I redogörelsen av delkurs 2, genomförande, ska studenten, enligt kursmålet "dokumentera ett avslutat arbete som innehåller såväl musikalisk gestaltning som en kritisk reflektion och diskussion". Utifrån detta kan slutsatsen dras att den första halvan av arbetet bedöms i delkurs 1 och att endast resterande del av arbetet bedöms i delkurs 2. Om detta inte stämmer, utan det förhåller sig så att hela det färdiga arbetet bedöms i delkurs 2, bedöms uppenbarligen den första delen av arbetet två gånger. Om den första delen inte bedöms igen, och studenterna därmed inte får möjlighet att förbättra eller utöka den metodiska delen, riskerar denna del av arbetet, framförallt metoddelen, att hålla sig på en låg nivå, vilket också är synligt i flera av de tillgängliga arbetena. En ytterligare svaghet är relationen mellan vad som står i de respektive dokumenten gällande teori. I lathunden för opponering anges att den opponerande studenten ska reflektera över metod och eventuell användning av teori i en annan students arbete. Likaså nämns i kursguiden att frågor om teori ska behandlas under grupphandledningstillfällena, men teori nämns inte i kursplanens mål och det finns inga texter om teori i studenternas arbeten. Vad som avses med teori förklaras inte heller. Kursmålen och examineringen av det självständiga arbetet bör sålunda ses över och relationen mellan kursens två delar bör förtydligas.

Utbildningens progression

I *huvudinstrumentkurserna* finns en förhållandevis logisk progression gällande kunskande om och förståelse för musik (från grundläggande till bred och fördjupad förståelse) samt värderingsförmåga och förhållningssätt (från utföra och diskutera till självständigt och kritiskt granska och diskutera). När det gäller färdigheter och förmåga i musicerandet på ett instrument verkar avsikten vara att det ska finnas en progression mellan färdighetsnivåerna i kurserna, men dessvärre är formuleringarna av dessa nivåer otydliga, vilket kan försvaga progressionen mellan kurserna. Positivt är att vissa marknadsföringsmoment finns med i de två sista huvudinstrumentkurserna liksom att kursmålet om grundkunskap om konstnärligt forskningsarbete i första kursen "vidareutvecklas" i senare kursers mål som om att studenten ska kunna diskutera och formulera gestaltningsmässiga frågeställningar. Detta skulle i viss mån kunna förbereda studenten till det kommande självständiga arbetet. Dock framkommer i intervjuerna med både kursledare, lärare och studenter att så inte är fallet, då kursmålet inte kopplas ihop med det självständiga arbetets möjliga frågeställningar. Kurserna om kontextualisering, med kursmål om gehörs- och satslära samt musikhistoriska perspektiv verkar inte vara progressivt inriktade då alla kurser innehåller verb som redogöra för, identifiera, kritisk granska och reflektera. Det är snarare själva innehållet som i sig själv utgör en progression.

Det finns även en viss progression mellan huvudinstrumentkurserna och det självständiga arbetet i och med att första huvudinstrumentkursens mål om grundkunskap om forskningsarbete och de senare kursernas mål med formuleringar av gestaltningsmässiga frågeställningar skulle kunna ligga till grund för och föregå kursen självständigt arbete. På så sätt skulle kurserna kunna integreras med varandra, men som tidigare påpekats ses dessa moment som fristående från varandra, och i huvudinstrumentkurserna utan koppling till en undersökande/forskande ansats. När det gäller kursen *Självständigt arbete* kan sägas att det finns en progression inom själva kursen, då studenten successivt lär sig att arbeta med en konstnärlig undersökande process samt att kursen är uppdelad i två delkurser, vilka bedöms var och en för sig. Den första delkursen, exposition, indikerar att den är mer introducerande och att metod och tidigare forskning tas upp där, medan den andra kursdelen, genomförande, är fördjupad då den utgörs av själva undersökningen och dess resultat med tillhörande reflektion/diskussion.

Sammanfattningsvis kan sägas att progressionen i utbildningens huvudinstrument- och ensemblekurser ser bra ut. Dock saknas det en förberedande kurs eller delkurser inför det självständiga arbetet, vilket kan försvåra studentens möjlighet att skolas in i ett undersökande perspektiv.

Avhoppstatistik och genomströmning samt analys

År 2018 startade 12 studenter på KLA. Av dem genomförde 6 studenterna sina studier, vilket tyder på att flera studenter hoppade av. Av dessa avhopp registrerades endast 3 i Ladok. År 2019 startade 12 studenter, 8 av dem genomförde sina studier. Av de 4 som verkar ha hoppat av är endast 1 student registrerad i Ladok. År 2018-2021 var genomströmningen av studenter 60%. 10 studenter hade antagits, men bara 6 av dem genomförde sina studier med utfärdat examensbevis. Genomströmningen åren 2019–2022 visar en något högre procenthalt på 66%. Av 12 studenter som startade på utbildningen genomförde 8 studenter utbildningen med efterföljande utfärdat examensbevis. Vad avhoppet berodde på framkommer inte. Att studenter inte har fullföljt utbildningen skulle kunna bero på att deras faktiska studieresultat inte har motsvarat kursmålen. Dock vet vi av erfarenhet att det kan finnas många orsaker till avhopp, inte bara svårigheter i att fullfölja och klara av utbildningen, utan även på grund av personliga omständigheter eller fel vald utbildning.

2: att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Bedömning:

Undervisningen sätter till stor del studenternas lärande i centrum med tanke på de varierande undervisnings- och examinationsformer som ingår. Studenterna får möjlighet att utveckla och visa sina färdigheter och sitt kunnande såväl klingande som muntligt och skriftligt. Samtidigt finns det vissa brister i kursernas upplägg som behöver åtgärdas för att verkligen sätta studenternas lärande i centrum.

Inom programmets kurser förekommer en variation av undervisningsformer, både enskild undervisning och undervisning i grupp, vilka kan ses som främjande för studenters lärande. När det gäller examinationsformerna är de också varierande på så sätt att det förekommer både klingande, muntliga och skriftliga redovisningar. Tillsammans skapar det möjligheter för studenter att uttrycka sig på olika sätt. I flera kurser ges även möjlighet att reflektera över det egna lärandet.

Huvudinstrumentkurserna, som ges i form av enskild undervisning, upplevs av studenterna som väldigt positiva. Där får de tillfälle att vara ensamma med sin lärare, samtala med läraren, reflektera över sitt eget spel och om de musikstycken de spelar, vilket indikerar att studentens lärande sätts i centrum. Detta framhölls som mycket positivt av både lärare och studenter i de respektive intervjuerna. Studenterna lyfte tydligt fram att de är mycket nöjda med sina huvudinstrumentlektioner. Dock lyfter de även fram att det finns för mycket tom tid i utbildningen och att de därmed har för lite att göra. De önskar bland annat mer resurser till framförallt enskilda lektioner. De påpekar även att undervisningstiden är beroende av vilka lärare som undervisar och att mängden undervisningstid är ojämnt fördelad mellan studenterna.

Det kan också ses som en styrka och ett led i studentens uppbyggnad av självständighet att de redan i den första terminens *ensemblekurs* ska sätta ihop sina egna ensembler, till viss del med hjälp av en koordinator. Valet av ensemble rapporteras in och skrivs under av en kursledare, med vilken de sedan kan diskutera den valda repertoaren. Antalet lektioner är sedan ganska få, fyra per kurs, förutom duos som får två lektioner, något som indikerar att studenterna måste ägna mycket tid åt att även självständigt planera och genomföra sitt övande och musicerande. Emellertid lyfter de intervjuade studenterna fram att de önskar mer stöd och hjälp i arbetet att sätta samman ensembler under den första terminen. De påtalar att det är ett svårt moment att skapa ensembler då de till en början inte känner någon, inte vet vilka de ska vända sig till eller vilka som spelar vad osv. Detta kan tolkas som att studentens lärande inte riktigt sätts i centrum, eftersom de behöver mer stöd den första terminen för att få möjlighet att lära sig att bli självständiga.

Liknande förhållanden gäller i kursen *självständigt arbete* där studenten förutsätts arbeta en stor del av tiden på egen hand. Den undervisning som ges är i form av förberedande seminarier och föreläsning samt handledning i grupp, vilket är positivt. Grupphandledning kan ses som viktigt då det ger studenterna möjlighet och tillfälle att reflektera över den undersökande processen, såväl genom att presentera sitt arbete för handledare och studiekamrater, som att också kommentera studiekamraters arbeten, få feedback och lyssna på andras presentationer och kommentarer. Dock ges ingen enskild handledning, vilket studenterna i intervjuerna uttryckte att de saknade och behövde. De framförde också att de inte känner sig tillräckligt förberedda att starta med arbetet, att de känner sig ensamma i genomförandet av arbetet och att handledarna inte håller en tillräckligt hög nivå på handledarskapet. De mål som finns i andra kurser, och som skulle kunna tolkas som förberedande för det självständiga arbetet, används inte med koppling till arbetet, vilket även påtalades av både studenter och lärare. Med den knappa förberedande undervisning de får om undersökande processer, och därefter ingen enskild handledning, kan det bli ett stort steg för studenten att hantera en självständigt genomförd undersökande process.

Momenten musik- och gehörslära i *kontextualiseringskurserna* ses av de intervjuade studenterna som alldeles för korta och därmed inte tillräckligt kompetensgivande, vilket yttrar sig i att de blir oroliga för att inte lära sig tillräckligt mycket. Vissa av dem tar därför extra kurser som komplettering. Detta skulle kunna tydas som att studentens lärande inte är i centrum i utbildningens kurser.

Den information som ges till studenterna om programmet och kurserna verkar dessutom splittrad. På Canvas finns kursplan, men inga litteraturlistor eller kursguide till självständigt arbete. Informationen till huvudinstrument- och kammarmusikkurser finns på flera olika ställen på Canvas. Detta kan enligt vår mening försvaga studenternas möjlighet att få tillräcklig information om kurserna och att klara av sina studier. En samlad information på Canvas om kandidatprogrammet KLA och dess kurser skulle istället kunna förstärka möjligheten att sätta studentens lärande i centrum.

3: att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Bedömning:

Det praktiska musicerandet och reflektioner kring gestaltningsmässiga frågeställningar i såväl huvudinstrument- och ensemblekurser som i självständigt arbete samt lärarnas höga konstnärliga nivå visar tydligt att utbildningen vilar på konstnärlig grund och beprövad erfarenhet. Dock saknas en genomarbetad forskningsanknytning i utbildningen.

Träning i att genomföra undersökande konstnärliga processer och egna konstnärliga arbeten

Huruvida utbildningen vilar på konstnärlig grund och beprövad erfarenhet, och att det därmed handlar om konstnärligt och artistiskt arbete, framgår framförallt i att det praktiska musicerandet, tillämpandet av musik- och gehörslära samt att undersökande konstnärliga processer är i fokus i kursplaners mål, kursguider och utbildningsplan samt i undervisningen. Såväl i huvudinstrument- och ensemblekurser som i kursen självständigt arbete tränas studenterna kontinuerligt i att genomföra, driva och utveckla egna processer i de konstnärliga processer som ingår i kurserna. Enligt både studenter och lärare samtalar studenter och lärare i dialog med varandra om olika gestaltningsmässiga frågeställningar som rör studenternas spel i den repertoar som är vald. På så sätt tränas studenterna i att bedriva en konstnärlig process, där en progression i samtalen kan ske från kurs till kurs. Studenters skapande av egna ensembler utifrån egna önskemål om vad de vill spela och med vilka instrument de vill spela kan också ses som del i en konstnärlig process. Även

om det finns svårigheter i att självständigt genomföra detta under första terminen framgår det i intervjuerna med studenterna att det blir lättare för varje termin och att det till slut även upplevs som en bra strategi. Det självständiga arbetet där studenten självständigt ska formulera en gestaltningsmässig frågeställning som ska undersökas, dokumenteras och reflekteras över under en längre period samt relateras till tidigare forskning inom området, vilar klart och tydligt på en konstnärlig grund. Lärarnas höga konstnärliga kompetens kan ses som en stor styrka, då det kunnande som tillämpas i utbildningens olika processer förmodas ha vuxit fram genom ett ständigt och kritiskt prövande och omprövande av den egna verksamheten.

Utbildningens kurslitteratur/material och anknytning till aktuell forskning

I det för bedömargruppen givna materialet finns inga tillgängliga litteraturlistor som visar på förekomsten av eller stärker den konstnärliga grunden i *huvudinstrumentkurserna*, inte ens för de mål som fokuserar på grundläggande kunskap om konstnärligt forskningsarbete och gestaltningsmässiga frågeställningar. I intervjuerna med programledare, lärare och studenter framkommer att det första målet examineras genom en inlämningsuppgift, där studenten ska läsa och reflektera över en tidigare genomförd forskningsuppgift, vilket visar en första ansats till en utbildning anknuten till konstnärlig forskning. Det andra målet om gestaltningsmässiga frågeställningar, förekommande i alla huvudinstrumentkurser, skulle kunna tydas som en förberedelse till det självständiga arbetet och även kunna kopplas till aktuell forskning och konstnärligt utvecklingsarbete. Dock verkar inte så vara fallet. De konstnärliga processerna sker därmed utan direkt koppling till frågeställningar inom det självständiga arbetet eller till tidigare forskning om exempelvis övning, musicerande och lärande, vilket kan ses som en svaghet i utbildningen.

Till kursen *självständigt arbete* saknas också en litteraturlista, trots att det i kursmålen ingår att "driva en konstnärligt undersökande process" samt att "tillämpa frågeställningar och metoder" m.m. I kursen finns inte något kursmål som visar att studenten ska kunna söka efter tidigare forskning inom det valda undersökande området, inte heller står det något om tidigare forskning i innehållsbeskrivningen i kursplanen eller kursguiden. Däremot anges i kursguiden att handledningen ska ta upp aspekter på teori, materialsökning och formalia. Vad som menas med materialsökning framgår dock inte. Emellertid finns det i varje studentarbete ett kapitel om tidigare forskning. Det framgår också i dokumentet "Lathund för opponering självständigt arbete" att den opponerande studenten ska reflektera kring såväl metod som "eventuell användning av teori", men inget av de tillgängliga arbetena nämner något om en teoretisk grund för undersökningen. Vad som menas med teori förklaras inte. En konstnärlig grund torde, förutom det praktiska kunnandet och utövandet, även innebära ett teoretiskt kunnande om och färdigheter i att genomföra en undersökande gestaltande process. Det innebär också ett visst teoretiskt kunnande om metoder. Även den konstnärliga grundens relation till den vetenskapliga grunden, som kan ses som fruktbar i detta sammanhang, skulle kunna överbryggas genom att låta en orientering om några vetenskapsteoretiska och metodiska begrepp ingå i kursen självständigt arbete, exempelvis genom en enkel introduktion till hur fenomenologi kan användas i undersökningsprocessen, ett av flera perspektiv som kan ses som passande för konstnärligt utforskande. Etiska frågor nämns inte heller i kursplan eller andra dokument, och förmodas därmed inte behandlas i kursen, något som dock är av vikt i undersökande processer. I och med bristen på stödjande litteratur och att kursens dokument förmedlar inkonsekventa beskrivningar gällande användningen av såväl teori som tidigare forskning, och inget om etiska frågor, uppvisar programmet en svaghet med tanke på att utbildningen ska vila på konstnärlig grund och vara forskningsanknuten.

4: att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Bedömning:

Lärarna inom programmet har hög och adekvat ämnesmässig kompetens. Med sin mångåriga erfarenhet som lärare förutsätts de även ha hög didaktisk kompetens. Antalet lärare med högskolepedagogisk kompetens behöver däremot ökas. Även den forskningsmässiga kompetensen borde höjas så att flera lärare med doktorsexamen anställs.

I den tillgängliga lärarlistan framgår att de tillsvidareanställda lärarna på programmet är 24 till antalet. Av dessa är ingen disputerad. Dock är den programansvarige för utbildningen disputerad. Vilket forskarutbildningsämne han är disputerad i framgår inte i listan, men vid muntliga samtal har det framkommit att det är inom det konstnärliga ämnesområdet musikalisk gestaltning. De flesta av lärarna är adjunkter eller konstnärligt befordrade lektorer. En av dem är konstnärligt befordrad till professor. Elva av lärarna har 15% forskningsaktivitet i tjänsten, vilket kan tydas som att det handlar om tid för utvecklingsarbeten. Den forskningsmässiga kompetensen kan därmed ses som låg inom läraryrket, vilket vi ser som en svaghet. Vid granskningen av de åtta tillgängliga självständiga arbetena framkommer emellertid att det finns ytterligare lärare som har anlitats till programmet som handledare och/eller examinatorer, varav några av dem är disputerade inom antingen musikvetenskap eller musikalisk gestaltning, vilket stärker forskarkompetensen inom lärargruppen.

Samtliga lärare kan förutsättas ha hög konstnärlig kompetens och det gäller speciellt de lärare som är konstnärligt befordrade till lektorer och professor, vilket kräver lång beprövad såväl konstnärlig som undervisningsbaserad erfarenhet. Utifrån de intervjuade studenternas uttalanden om hur nöjda de är med sina lärare och den undervisning de får bekräftas den höga lärarkompetensen.

Av lärarlistan framgår att den programansvarige har fyra högskolepedagogiska kurser, medan endast 10 av de 24 lärarna har mellan en till fyra av de högskolepedagogiska kurser som krävs för en lärare på högre utbildning. Denna obalans kan ses som en svaghet då lärarnas högskolepedagogiska kompetens bara till viss del är tillfredsställande och därmed även ojämn.

När det gäller ämnesdidaktisk kompetens framgår det inte av det tillgängliga materialet vilken bakgrund lärarna har av undervisning på högskolenivå eller andra utbildningsnivåer. I intervjuerna med lärarna framkommer dock att flera lärare har mångårig undervisningserfarenhet av undervisning på högskolenivå. Det kan därför, med stöd av studenternas uttalanden om höga kompetenser, förutsättas att även den didaktiska nivån är hög hos lärarna.

5: att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Bedömning:

Till stor del ser vi utbildningen som relevant, men vissa brister föreligger gällande fokus, resurser och tid i utbildningen.

Utifrån programmets kursplaner och uttalanden från studenter och lärare ser vi, med vissa förbehåll, utbildningen som relevant för både studenternas och samhällets behov. Studenterna erbjuds utbildning i både instrumentalspel, kammarmusik och orkester. De intervjuade

studenterna påpekar dock att de inte får likvärdiga möjligheter till ensemblespel och inte tillräckligt med orkestertimmar i sin utbildning. Orkesterspel verkar ses som väldigt eftertraktat bland studenterna, något som verkar vara svårt att tillfredsställa för vissa instrument under deras utbildning, då bara ett begränsat antal musiker anses få plats i utbildningens orkester. Studenterna uttrycker också att de känner sig som en reserv till masterstudenterna. Kanske det förhåller sig så att studenterna inte har fått tillräcklig information om vilken utbildning de går och att de därför tror att utbildningen ska innehålla mycket orkesterspel och därmed fungera som en förberedelse till masterprogrammet. Om utbildningen inte är avsedd att vara orkestercentrerad skulle kammarmusik och mindre ensembler behöva prioriteras och lyftas fram mer, gärna med fokus på såväl olika musikstilar som ledarskap i mindre ensembler. Utbildningen skulle även kunna bli mer relevant för kammarmusiker om den lyfter fram fler aspekter rörande frilansande musiker, entreprenörskap och marknadsföring. Både innehåll, resurser och tid för undervisning är något som därmed skulle behövas ses över, vilket också påtalades av de intervjuade studenterna.

6: att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Bedömning:

Studenterna har flera möjligheter till inflytande över utbildning och studier. Dock besvarar studenterna inte alltid kursutvärderingarna. En större tydlighet kring informationen om och strukturen kring studentinflytande behövs.

Utifrån granskningen av det tillgängliga materialet och samtal med både programledare och studenter framkommer att studenterna har flera möjligheter till inflytande. Dels handlar det om inflytande över olika val i kurserna, exempelvis deras val av repertoar inom huvudinstrumentkurserna, deras val av ensembler och repertoar i ensemblekurserna och slutligen deras val av fokus för den undersökande processen i det självständiga arbetet. Dessutom har studenterna möjlighet att utvärdera varje kurs i den utvärderingsenkät som finns tillgänglig efter varje kursslut. Dock har det visat sig att ett fåtal studenter besvarar dessa kursutvärderingar, vilket har yttrat sig i att det endast finns två analyser av två kursutvärderingar under åren 2019 till 2022. Utöver dessa kursutvärderingar har programledaren studentdialoger med varje årskurs en gång per termin. Det framhålls även att programledaren kan kontaktas för frågor och problem med utbildningen. Dock lyfter de intervjuade studenterna fram att lärare inte lyssnar på deras synpunkter. Studenterna ger även uttryck för att det inte lönar sig att engagera sig.

När det gäller studenternas möjlighet att påverka sin utbildning på ett lite mer övergripande plan framkommer att de kan vända sig till institutionens studentkår som ska ha representanter från varje årskurs på HSM. Studenterna kan också vända sig till de studentrepresentanter som är med på HSM:s ledningsmöten. Information om dessa påverkansmöjligheter är dock inte synliga i det tillgängliga materialet. Ledningsgruppens beskrivningar av studenternas möjligheter till inflytande är lite vag och i intervjuerna med studenterna framkommer att de inte har fått tillräcklig information om möjligheterna att få inflytande. En större tydlighet gällande strukturen kring studentinflytande skulle därmed behövas.

7: att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Bedömning:

Lokalerna är till stor del ändamålsenliga, men det finns vissa brister som skulle kunna åtgärdas. Kurserna på Canvas behöver struktureras upp.

Institutionens tillfälliga lokaler på grund av ombyggnad i de ordinarie lokalerna innebär, enligt de intervjuade grupperna, att lokalerna inte till fullo motsvarar utbildningens behov. Särskilt har påtalats bristen på ändamålsenliga konsertlokaler, den bristfälliga akustiken i lokalerna och frånvaron av lokaler för inspelningar. Undervisningen anses dock fungera bra för det mesta och det verkar finnas tillräckligt med övningsrum. Även en lokal för lunch finns för både studenter och lärare.

Informationen om programmet är, såsom den uppfattas av oss granskare och även något som de intervjuade studenterna har påtalat, ganska rörig, ostrukturerad och utspridd på flera olika plattformar. Bättre struktur efterfrågas därmed, vilket skulle kunna åtgärdas genom en samlad information på Canvas för varje kurs. Det skulle kunna underlätta betydligt för studenterna att hitta den information som finns om scheman, kursplaner, kursguider, examinationer etc. på ett enda ställe, något som skulle kunna vara positivt för studenternas studie- och lärmiljön.

8: att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Bedömning:

Enligt studenters utvärderingar av kurser och utbildning finns det flera aspekter som skulle behöva åtgärdas. Vissa förslag på åtgärder finns, men det skulle behövas tydligare åtgärdsplaner.

I de tillgängliga kursutvärderingarna från ht19 till ht20, av instrumental-, kammarmusik och teorikurser, fick studenterna möjlighet att reflektera över flera relevanta frågeställningar gällande huruvida seminarier, föreläsningar och övningar hade hjälpt dem under deras lärandeprocess i kurserna samt om deras betyg ansågs var rimligt, lågt eller högt satt. Studenterna fick också utvärdera om de ansåg att kurserna var baserade på likabehandling; om dialogen med lärare och ledningsgrupper hade korresponderat väl med studenterna och om kurserna hade förberett dem för en framtida karriär. Tyvärr var svarsfrekvensen ibland så låg att ingen analys av kursutvärderingarna kunde göras. I det tillgängliga materialet finns endast två analyserade kursutvärderingar, en kortfattad sammanfattning från ht 2020 och ett lite mer omfattande resultat från vt 2020. Bägge dessa utvärderingar visar liknande resultat med både fördelar och en hel del kritik över utbildningen. Utifrån dessa få utvärderingar kan sägas att studenterna inte gör sina röster eller får sina röster hörda i tillräcklig omfattning, vilket skulle kunna innebära att uppföljningen och utvecklingen av utbildningen inte heller får en rimlig eller relevant grund för förbättring. Fortsatta ansträngningar bör därför göras för att få studenterna att medverka i de skriftliga kursutvärderingarna.

En ny utbildningsstruktur startade ht 2020, vilket bland annat innebar vissa förbättringar gällande placering av självständigt arbete och programinformationen på Canvas. I den tillgängliga utvecklings- och åtgärdsplanen från 2021 föreslås några utvecklingsområden, bland annat införandet av en introduktion till konstnärlig forskning i termin 1, vilket har åtgärdats. Det finns även en programrapport för 2022, där ett fåtal kommentarer om kandidatprogrammets behov av differentiering i förhållande till masterprogrammet framhålls. Även i minnesanteckningar från terminsutvärderingsmöten och i diskussionsunderlag från programdialoger med studenter under år 2022 föreslås åtgärder för att förbättra programmet. Dock saknas en utvecklings- och åtgärdsplan

för både 2023 och 2024, något som borde ha gjorts gällande 2023 och som bör göras för 2024 för att därmed följa upp den kritik som föreligger inom programmet.

Slutsatser och rekommendationer (KLA):

Goda exempel

- Positivt intryck av utbildningens helhetsupplägg, stämningen på institutionen samt ledningsgruppers, lärares och studenters bemötande.
- Mycket höga konstnärliga kompetenser hos instrumentallärarna.
- Studenter som är mycket nöjda med instrumentallärarna och den enskilda undervisningen på huvudinstrument.

Bör åtgärdas

Generellt i programmet

- Formulera en tydlig och strukturerad utvecklings- och åtgärdsplan för 2024 och framåt, baserad på den kritik som har framkommit både från studenters tidigare kursutvärderingar, lärare och bedömargruppen.
- Strukturera ett tydligare upplägg på Canvas, där allt material som ingår och all information som behövs om aktuell kurs finns samlat i en större "kursmapp".
- Se till att det finns en person/särskild resurs som stödjer lärare och kursledare i deras arbete med Canvas.
- Formulera tydligt hur varje kursmål i alla kurser ska examineras. Exempelvis så här i huvudinstrument 1:
 - Kursmål 1 samt 5-9 examineras genom klingande redovisningar
 - Kursmål 2 examineras genom en skriftlig inlämningsuppgift
 - Kursmål 3-4 examineras genom muntliga redovisningar
- Se till att de juridiskt reglerade kursplanerna utgör utgångspunkten för undervisning, examinerande uppgifter och bedömning. Se även till att kursguider endast förtydligar kursplaners kursmål, innehåll, undervisnings- och examinationsformer.
- Se över och säkra att utbildningen har relevant forskningsanknytning samt att relationen mellan teoretisk grund och konstnärlig praktik i utbildningen stärks. Se även kommentarer om självständigt arbete nedan.
- Öka resurserna i form av antalet undervisningstimmar för huvudinstrumentkurserna och momenten musik- och gehörslära i kontextualiseringskurserna samt lägga till entreprenörskap och marknadsföring i kontextualiseringskurserna.
- Se över strukturen gällande undervisningen i ensemble, särskilt under första terminen.

Självständigt arbete

- Säkerställa att det finns en tydlig och progressivt strukturerad förberedelse till det självständiga arbetet i utbildningen.
- Överväga om orientering om några vetenskapsteoretiska och metodiska begrepp kan ingå i det självständiga arbetet.
- Formulera konsekventa och tydliga beskrivningar om det självständiga arbetets syfte, mål, innehåll och examinationer i kursplaner, kursguider och instruktionerna för opponering.

- Lägga till ett mål om etiska frågor i kursen självständigt arbete och ett avsnitt om etiska frågor i den skriftliga delen av arbetet.
- Se över och formulera tydliga krav för godkänt i självständigt arbete.
- Öka andelen disputerade examinatorer för bedömning av det färdiga självständiga arbetet.
- Ge studenterna goda exempel på godkända arbeten i kursen självständigt arbete

Övrigt

- Öka andelen disputerade lärare inom programmet.
- Se till att alla lärare har högskolepedagogisk utbildning.
- Tydliggöra strukturerna för formellt studentinflytande och öka insatserna för att stärka studenters medverkan och svarsfrekvens i formella och informella utvärderingar.
- Förstärka samarbetsmöjligheterna mellan lärare.

Gruppens bedömningar utifrån givna kriterier: Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning kyrkomusik (K1KYR).

Bedömargruppens huvudintryck är att programmet fungerar mycket väl. Den programansvariga är mycket kompetent akademiskt och administrativt. Studenterna är överlag nöjda med lärarna och undervisningen, med dialogen med programansvarig och de berömmar den goda sociala miljön. Programmet har många kurser och en hög arbetsbelastning samtidigt som flera studenter anser att en kyrkomusiker bör ha ännu mer kompetens än vad programmet ger.

1: att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Utbildningens kursplaner med lärandemål och innehållsbeskrivningar för olika delkurser är tydliga, konkreta och de visar en logisk och bra progression genom programmet. Programansvarig berättar att lärandemålen används aktivt i undervisning och utvärdering. Vi anser att lärandemålen, tillsammans med kursguiderna, är bra verktyg för studenter och lärare.

I det material vi har fått utskickat finns exempel på studieresultat i några av kurserna, men inte i alla. Detta gör det svårt att bedöma den generella kvaliteten. Vi har sett exempel på höga nivåer bland studenterna, men vi har för lite underlag för att bedöma om detta är täckande. I det skriftliga materialet är det svårt att hitta och därmed bedöma hur det självständiga arbetet och andra inlämningsuppgifter (t.ex. kördirigering) bedöms.

Utvärdering av de enskilda delkurserna:

Studenterna är mycket nöjda med **orgellärarna** och -undervisningen.

Även i ämnet **orgeldidaktik** är studenterna mycket nöjda. Vi fick också träffa den lärare som undervisar i ämnet. Hon verkade kompetent och engagerad, och hon hade lagt upp en mycket bra och tydlig ämnesstruktur på Canvas.

Vi träffade också en av **sångpedagogerna** som också verkade ha mycket kunskap och engagemang. Flera av studenterna berättade dock för oss att de bytt sångpedagog upp till fyra gånger under utbildningen. För många är detta olyckligt. För kyrkomusiker är den egna sångfärdigheten och den sångmetodiska kompetensen viktiga verktyg. Alumnerna är också kritiska till det frekventa bytet av lärare på sångutbildningen. Det verkar som att detta har varit ett problem under lång tid, och det kan vara värt att försöka organisera sånglektionerna på ett helt annat sätt. Kanske går det att knyta det närmare till körledning, eller kanske det är möjligt att undervisa sångmetodik i grupp. Vi rekommenderar att åtgärder vidtas för att säkerställa mer stabilitet.

Kursplanen visar på tydliga lärandemål med en genomtänkt progression i modulen **kördirigering**. Utbildningen börjar med grundläggande slagteknik och interpretation som avslutas med avancerad partiturläsning samt användning av taktpinne och komplicerade repetitionssituationer. Metodik och repertoarkunskap för barn och ungdomar spelar också en viktig roll i programmet. Tyvärr träffade vi inga lärare i kördirigering och det finns inte mycket information om undervisningen och delkursen på Canvas. Det fanns en del kritik från studenter och alumner, framför allt när det gäller bristen på undervisning i metodik och praktik. Studenterna saknade övningstillfällen, både med vuxenkörer och barnkörer. Vi har förstått att en ny lärare nyligen har

blivit anställd till kursen, vilket skulle kunna bidra till att utbildningen stärks när hen fortsätter att arbeta med studieguider och undervisningsinnehåll.

I Canvas kan vi se bra och konkreta kursdetaljer i ämnena **liturgiskt orgelspel, satslära och komposition**.

Vi ser att kursplanen ger en grundläggande introduktion till **självständigt arbete** i kurserna KYR401 och KYR402, men i Canvas kan vi inte hitta någon information om hur detta genomförs i undervisningen. Det framgår dock senare i KYR125, där vi hittar en separat modul för självständigt arbete med viss information och vägledning. De självständiga arbeten vi har haft tillgång till har visat sig vara både spännande och väl genomförda konstnärliga utvecklingsprojekt. Studenterna rapporterar också om att handledningen fungerar bra under 4:e och 5:e terminen. Introduktionskursen under första och andra terminen verkar dock inte ge studenterna tillräcklig grad av förståelse för det självständiga arbete som kommer senare i utbildningen. Kanske bör kursen under det första året flyttas sex månader senare eller att det bör krävas mer av studenterna för att de skall förstå kopplingen till det självständiga arbete som kommer under den fjärde och femte terminen.

Andra kurser: Andra kurser, såsom kördidaktik för vuxna körer, praktisk instrumentkunskap, piano och improvisation är svåra att bedöma eftersom vi inte har tillgång till skriftlig kursinformation utöver lärandemålen. Dessa delkurser finns inte på Canvas och vi träffade inte heller några lärare.

Övrigt: Studenterna påpekade att klassiskt piano, som kräver mycket egen insats, motsvarar 2,5 högskolepoäng, medan kammarkören motsvarar 7,5 högskolepoäng. De ansåg att detta var ett exempel på ojämn fördelning av poäng och arbetsbelastning.

2: att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Vi upplever att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum och att det är en naturlig utgångspunkt för lärarna att så ska vara fallet. Den programansvarige verkar ha en god blick för den enskilde studenten och för helheten. Detta stöds av uttalanden från både nuvarande och tidigare studenter.

Programmets kurser innehåller varierade undervisningsformer, både individuella och i grupp. Examinationsformerna är också varierande med både muntliga och skriftliga redovisningar. Sammantaget skapar detta möjligheter för studenterna att uttrycka sig på olika sätt. I många kurser ges studenterna också möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Vi har observerat att det finns en bra studiemiljö där studenterna umgås, stöttar varandra och där konkurrens mellan dem verkar upplevas som liten.

De studenter som antas till kyrkomusikprogrammet har olika bakgrund och kompetens, men efter avslutat program ska alla studenter ha färdigheter och kunskaper som motsvarar kraven för organistexamen och programmets lärandemål. Några av studenterna har redan en kantorsexamen, andra har mångårig yrkeserfarenhet (både inom kyrkomusik, men också som exempelvis musiklejare), medan några kommer direkt från gymnasiet. Det är naturligt att om studenterna har olika kompetenser i början av utbildningen kommer de också att ha olika kompetenser i slutet på utbildningen. När studenterna måste skaffa sig mycket kunskap inom många olika områden kommer de förmodligen inte att kunna uppnå samma höga nivå inom alla dessa områden. Är det möjligt att organisera en mer differentierad undervisning, men samtidigt se till att studentens utveckling är relaterad till lärandemålen?

Vissa studenter rapporterar att det inte finns tillräckliga resurser för handledning i självständigt arbete. Vi ser Lathunden för slutlig examination som ett relevant ramverk för studenter och handledare. Vissa studenter kommer dock troligen att behöva lite mer vägledning för att komma igång på ett bra sätt med sitt självständiga arbete.

3: att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Utbildningen och undervisningen ges på konstnärlig grund och utgår från musik och musiktraditioner från olika konfessionella, historiska, sociala och kulturella sammanhang inom det kyrkomusikaliska området. Utöver kunskaper relaterade till orgel, sång, dirigering och didaktiska perspektiv syftar programmet till att stödja studentens förmåga att artikulera, kontextualisera och reflektera över sitt konstnärskap och sin profession. Programmet förbereder studenten för att arbeta i olika kyrkomusikaliska sammanhang. Konstnärlig reflektion är ett integrerat och progressivt inslag genom hela programmet, och särskilt inom ramen för kursen i självständigt arbete.

Det är något svårt att bedöma i vilken utsträckning undervisningen i de olika modulerna är forskningsanknuten. Vi konstaterar dock att flera av lärarna också är forskare, och vi utgår från att dessa lärare inkluderar ett forskningsperspektiv i sin undervisning. Det kan dock vara nödvändigt att se över hur kompetensen används samt medvetandegöra studenterna om sambandet mellan undervisning och konstnärlig utveckling/forskning.

4: att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Ämnesspecifik kompetens

Utan att veta den konstnärliga nivån på de flesta av lärarna kan vi konstatera att alla har högre utbildning. Sju av lärarna som undervisar i programmet har disputerat. Feedback från studenterna tyder på att lärarna håller en hög konstnärlig nivå. Vi har inte observerat någon brist på professionalism bland lärarna.

Högskolepedagogisk kompetens

Vi noterar att de flesta lärarna har 1-4 kurser högskolepedagogisk utbildning, även de som arbetar på mindre tjänster.

Ämnesdidaktisk kompetens

När det gäller ämnesdidaktisk kompetens framgår det inte av det tillgängliga materialet vilken bakgrund lärarna har av undervisning på högskolenivå eller andra utbildningsnivåer. I intervjuerna framgår dock att flera lärare har mångårig undervisningserfarenhet av undervisning på högskolenivå. Det kan därför, även med stöd av studenters uttalanden om höga kompetenser, förutsättas att även den didaktiska nivån är hög hos lärarna.

5: att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Vi bedömer att programmet erbjuder studenterna relevant och tillräcklig kompetens för att arbeta i olika kyrkomusikaliska sammanhang. Programmets arbetsbelastning är dock hög, och både studenter och utvärderande externa parter anser att många studenter därför inte har kunnat tillägna sig tillräcklig kompetens.

Vi ser av det tillgängliga materialet att man under flera år har arbetat med att utveckla programmet så att det både uppfyller Högskolans krav på forskning och konstnärlig utveckling och samtidigt kan uppfylla arbetsmarknadens (läs: Kyrkans) behov av en mycket bred kompetens hos en kyrkomusiker.

Programmet är omfattande med många kurser. Det verkar svårt för studenterna att följa upp alla ämnen i den utsträckning de skulle vilja. Samtidigt pekar studenterna på kurser som de skulle vilja ha mer av, exempelvis kördidaktik och generalbas. Studenterna menar också att programmet inte är tillräckligt verklighetsförankrat, särskilt när det gäller körpraktik. Utvärderingarna från stiftmusikern och kyrkoherden i Göteborgs stift visar att kyrkomusikerna behöver kunna ännu mer när de är klara med sina studier. Stiftsmusikern pekar på brist på sånglektioner, otillräcklig nivå på orgelspel, för låg nivå på undervisningen i körledning, för lite undervisning i pianospel som också behöver ha större genrebredd, och önskar mer fokus på sång och barn. Kyrkoherden betonar bristen på fokus på att förstå innehållet i liturgisk musik och kyrkliga texter. Revisionen av kyrkomusikprogrammet visar att det har varit en utmaning att balansera innehållet i programmet mot alla dessa förväntningar, och så är det fortfarande. Med en så stor arbetsbörda måste vi kanske acceptera att inte alla studenter uppnår hög kvalitet i alla kurser, särskilt med tanke på arbetsmarknadens stora behov av utbildade kyrkomusiker. För att hitta rätt balans mellan kompetenskrav och antal kurser och studiebelastning är det viktigt att programmet ständigt utvärderas och utvecklas med hjälp av exempelvis studentutvärderingar, alumnt kommentarer och extern bedömning. Vi ser att kyrkomusikprogrammet har ett bra ramverk för utveckling och utvärdering och att detta omhändertas på ett mycket bra sätt.

Det verkar som om det finns en otydlig strategisk samstämmighet från högskolans sida – de studenter vi intervjuade känner sig utanför och nedprioriterade på HSM (exempel: studenterna berättade att det på en branschdag skämtades om att även Svenska kyrkan var representerad). Vi frågar oss om detta är en politisk ståndpunkt och tycker att detta kan vara värt att undersöka vidare.

6: att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Vi har sett både ledningens och de ansvariga lärarnas vilja och förmåga att arbeta systematiskt med studentkontakt och utvärderingsarbete.

Det finns bra praktiska ramar för återkoppling och studenterna verkar trygga med att ta upp små och stora frågor. Studenterna är särskilt nöjda med utbildningens programansvariga, men är mer osäkra på hur saker följs upp på nivån "ovanför" henne.

När det gäller avhoppstatistik har vi inte tillräckligt statistiskt material för att bedöma detta.

7: att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Vi har gjort våra observationer och skulle vilja rapportera följande punkter:

* Lokala utmaningar i tillfälliga lokaler på grund av nybyggnation av Högskolan för scen och musiks ordinarie lokaler. Studenterna själva säger dock att ledningen och personalen har gjort vad som är möjligt för att underlätta denna nybyggnad.

*Studenterna vill ha en öppen dörr till ledningskorridoren och önskar gemensamma informella kontaktpunkter med lärarna.

*resurser bör läggas på den sociala miljön i den speciella situationen med tillfälliga lokaler.

*Studenter säger att de kommer att vänta med att eventuellt ta en masterexamen på HSM på grund av lokalsituationen.

*lärarnas sociala miljö är inte helt tillfredsställande med tanke på gemensamma lokaler och möjligheter till samarbete

*Många lärare använder Canvas på ett relevant och flitigt sätt, men enligt vår mening borde alla lärare göra det. Canvas anses av studenterna vara ett bra verktyg, så länge lärarna använder det. Men vem ska man vända sig till när det inte fungerar? Vi föreslår ytterligare kompetensutvecklingsprogram för lärarkåren i hantering och användning av Canvas.

8: att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Utvärderingssystemet som helhet ger intryck av att vara väl utvecklat.

Det gäller kyrkomusikprogrammet i synnerhet. Vi ser både vilja och kompetens att förändra och utveckla programmet. Programansvarig rättade till och med till en otydlighet i en kurs lärandemål under den dag vi var på besök!

Den nuvarande utmaningen är att det finns många nya chefer som saknar kunskap om organisationen, men detta kan vara en fördel på lång sikt! Vi konstaterar att kvalitetssäkringssystemet är prioriterat vid HSM. Detta är särskilt viktigt i en förändringsfas. Det är positivt med extern granskning och hur den är organiserad.

Övriga programspecifika kommentarer (KYR)

Vi fick i läsanvisningen en särskild fråga om att se på kunskapsnivån i relation till ett professionsperspektiv:

I det material vi har haft tillgängligt har vi inte haft tillräckliga möjligheter att bedöma studenternas kunskapsnivå. Vi har bara sett enskilda inlämningar, men av vad vi kan se av utbildningsplanerna och lärarresurserna finns det mycket goda förutsättningar för studenterna att uppnå en mycket godtagbar kunskapsnivå. Antalet sökande minskar dock och nivån på de sökande kan vara på väg att sjunka. Vi blev uppmärksammade på att det inte är ovanligt att sökande kommer direkt från gymnasiet till orgelprovet utan att ha gjort kantorsexamen.

Vi uppfattade att strängare eller mer omfattande antagningskrav skulle införas. Det låter bra! Vi rekommenderar (fortsättningsvis) att använda lärandemålen som kriterier för antagning.

Vi har också förstått att det finns en dialog med Svenska kyrkan för att arbeta med hur kantorsutbildningen och organistutbildningen förhåller sig till varandra samt hur rekrytering sker till kyrkomusikerutbildningen. Om kyrkan är missnöjd med studenternas nivå (se yttrande från stiftsmusiker och kyrkoherde), måste kyrkan också ta ansvar för att rekryteringen till kyrkomusikerutbildningarna säkras på ett bra sätt.

Flera studenter vill ha ett masterprogram i kördirigering. Vi ser det som viktigt att Sveriges kyrkomusiker kan upprätthålla och utveckla den starka körtradition som Sverige har. Vi ser att utvärderingen av masterprogrammet i kördirigering också pekar på detta, och vi ställer oss bakom deras yttrande.

Prioriterade rekommendationer (KYR):

Bör åtgärdas

- Säkerställa stabilitet i sångundervisningen
- Ha mer metodik och praktik i körledningskurserna.
- Säkerställa att det finns en tydlig och progressivt organiserad förberedelse för självständigt arbete i programmet.
- Se till att alla lärare använder Canvas och att de får adekvat utbildning och stöd
- Prioritera arbetet med rekryteringen till programmet och fortsätta samarbetet med Svenska Kyrkan om utbildningsstrukturen för kyrkomusikeryrket.

Generella kommentarer (KLA och KYR)

Internationalisering

Om HSM vill ha flera internationella studenter, även för att motverka rekryteringsmässiga utmaningar, är det mycket viktigt att det finns en tydlig hållning till såväl språk som inkludering av internationella studenter. Utifrån de genererade intervjuerna är det lite oklart om det är en konsekvent implementerad språkpolitik. Speciellt på KLA är det viktigt att alla studiedokument finns på engelska.

Det kan också rekommenderas att ha ett särskilt fokus på de internationella studenternas undervisningsmiljö och känsla av inkludering. Utifrån intervjuer med studenter och undervisande lärare framstår det inte tydligt. Det verkar tvärtom vara så att det finns goda möjligheter för HSM-studenter som vill studera utomlands, och att detta stöds administrativt.

En särskild anmärkning från bedömargruppen är den språkliga förvirring som uppstår interskandinaviskt, när Bachelornivån på svenska kallas för Kandidatnivå. I Danmark och Norge används Bachelor. I Danmark är dock Kandidat detsamma som Master. En harmonisering av språkbruk är önskvärt på nordisk plan. Vi är dock medvetna om att HSM inte själv kan göra något åt problemet.

Arbetsmiljö

En annan aspekt som kom upp under platsbesöket var lärarnas arbetsmiljö. Bedömargruppen anser att det ligger utanför vårt uppdrag att utvärdera detta, men det rekommenderas att institutionsledningen framöver har en särskild blick på miljön, då vi har fått ta del av vissa bekymmer. Vissa lärare pekade på att det är svårt att bevara sammanhållningen i lärarkollegiet på grund av många små tjänster och bristande möjlighet till kollegialt samarbete. Vi har fått den senaste arbetsmiljöutvärderingen skickad till oss och den visar inga alarmerande resultat. Dock finns där vissa förbättringspotentialer, exempelvis följande kategorier:

- Samspel teknisk och akademisk personal
- Återkoppling från medarbetare till chef
- Teknisk support
- Rutin för informationsflöde
- Inflytande och delaktighet

Ovanstående punkter kan med fördel arbetas vidare med. Vi anser samtidigt att det verkar finnas en god vilja till positiva förändringar och att systematiskt arbeta med dessa. Vi vill också påpeka att de lärare vi samtalade med sa att de har en fantastisk arbetsplats, särskilt med tanke på arbetets innehåll och betydelse.

Allmänt om processen

I intervjuerna med lärarna verkade de inte vara förberedda på vad de skulle prata om. Lärarrepresentanter från alla kurser fanns inte heller med på mötena. Det hade varit värdefullt för oss om lärarantalet hade varit större, speciellt i kyrkomusikgruppen där endast tre lärare medverkade. Två av dessa lärare hade dessutom väldigt små tjänster på HSM. Det hade därför varit bra om fler kör-, didaktik- och orgellärare hade medverkat i denna grupp. Vi hade också velat ha med studentrepresentanter från de två programmen i vår bedömargrupp.

Bortsett från dessa kommentarer är vi mycket nöjda med kommunikationen, före, under och efter besöket och det har varit ett stort nöje att få inblick i HSMs musikutbildningar.

/

Lista på underlag till bedömargruppen (kandidat klassisk och kyrkomusik)

Läsanvisning med en guide till underlaget och arbetet, länkar till relevanta webb-sidor, mm.

Schema platsbesök

Styrdokument, protokoll, rapporter med mera

Utbildningsplan

Kursplaner

Litteraturlistor (fåtal)

Underlag för revidering av utbildningsplan (kyrkomusik)

Verksamhetsplaner Högskolan för scen och musik

Utbildningsrelaterade dokument

Kursguider

Exempel scheman

Examinationsuppgifter/redovisningar/studentprojekt

Självständiga arbeten (examensarbeten)

Valbara kurser

Länkar till Canvas

Utvärderings- och uppföljningsstatistik inklusive åtgärder

Kursvärderingar, sammanställningar

Utvecklings- och åtgärdsplan/programrapporter

Minnesanteckningar terminsutvärdering och programdialog (studentmöten)

Övrigt, personallista, statistik

Lärarlista inklusive genomgångna PIL-kurser

Statistik: söktryck, antagning och genomströmning

Utlåtande företrädare från yrkeslivet

Alumners utvärdering

Extern bedömning av Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning klassisk musik (K1KLA) samt Konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning kyrkomusik (K1KYR)

SCHEMA för platsbesök på Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Plats: Eklandagatan 86, Göteborg [Karta till adress](#)

Måndag 5 februari

10.00-10.30
<i>Entrén</i>	<i>Välkommen till Högskolan för scen och musik!</i>
Daniel Stighäll (enhetschef för Enheten för Klassisk musik och kyrkomusik) hälsar välkommen.
10.30-11.00
<i>Mötesrum 1302B</i>	Möte med enhetschef och programledningarna.
Medverkande: Daniel Stighäll (enhetschef), Christina Ekström (programansvarig kyrkomusik) och Tilman Skowroneck (programansvarig klassisk musik). Möjlighet till frågor.
11.00-13.00
<i>1302B</i>	Eget arbete samt lunch på egen hand
13.00-13.30
<i>Samling 1302B</i>	Rundvandring i huset med Stina Andersson och Felicia Glimmergård, kandidatstudenter i kyrkomusik
13.30-14.30
<i>1302B</i>	Möte med studenter, kyrkomusik.
Medverkande: Stina Andersson, Felicia Glimmergård, Ebba Malgeryd och Veronica Wählberg, kandidatstudenter kyrkomusik.
14.30-15.00
<i>1302B</i>	Möte med lärarlaget i kyrkomusik.
Medverkande: Lektor Joel Speerstra (orgel), Adjunkt Lina Lindkvist (orgeldidaktik) samt Adjunkt Birgitta Mannerström-Molin (kördidaktik och sång)
18.00-19.30
Karta till Örgryte nya kyrka	Liten konsert och visning av Arp Schnitgerrepliken i Örgryte nya kyrka

Tisdag 6 februari

- 08.00-10.30
1302B Eget arbete samt förberedelser inför möte med institutionsledningen
- 10.30-11.00
Samling 1302B Rundvandring i huset med Frøydis Olhans, Oscar Väpnare och Ingebjørg Kaalaas, kandidatstudenter i klassisk musik samt Tilman Skowroneck (programansvarig klassisk musik)
- 11.00-12.00
1302B Möte med studenter, klassisk musik.
Medverkande: Frøydis Olhans (violin), Oscar Väpnare (perkussion) och Ingebjørg Kaalaas, (trumpet), kandidatstudenter i klassisk musik
- 12.00-13.00 Lunch på egen hand
- 13.00-14.30
Mötesrum 1205 Möte med institutionsledningen.
Medverkande: Jesper Lundgren (prefekt), Monica Danielson (viceprefekt utbildning), Maria Bania (ämnesföreträdare samt prodekan fakulteten), Mathias Aderby (teknisk chef), Eva Niste (utvecklingsledare), Daniel Stighäll (enhetschef), Christina Ekström (programansvarig) och Tilman Skowroneck (programansvarig).
- 14.30-15.00
1302B Eget arbete
- 15.00-16.00
1302B Möte med lärarlaget i klassisk musik.
Medverkande: Lektor Jan Alm (kontrabas), Lektor Tobias Granmo (violin, kammarmusikansvarig) och Orkesterkoordinator David Glänneskog (samordnare för [UGSO](#)).

Bedömargruppen består av ledamöterna:

Keld Hosbond, ordförande

t.f. Rektor för Det Jyske musikkonservatorium,
Aarhus

epost: keho@musikkons.dk

Vivianne Sydnes

Ansvarig för kandidatprogram i kördirigering, Norges
musikkhøgskole

epost: vivianne.sydnes@nmh.no

Ragnhild Sandberg Jurström

Docent i musikpedagogik, Karlstad universitet

epost: ragnhild.sandberg-jurstrom@kau.se

Varmt välkomna till Göteborg!